

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V spravi prejema mesečno . . . 170
== Sobota. Izdaja. ==
za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna petivrstna (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, smrtnice itd.:
enostolpna petivrstna po 18 vin.
== Poslano: ==
enostolpna petivrstna po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5 uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Volilci!

Volilci na volišče za kandidate S. L. S.!
Kandidatje S. L. S. v splošnem vo-
lilnem redu, ki voli v ponedeljek dne
1. decembra so sledeči:
1. V mestu Ljubljana: Ivan Kregar,
pasar, hišni posestnik, predsednik
obratno-pospeševalnega urada itd. v
Ljubljani.
2. V ljubljanski okolici (sodni okraj
Ljubljana brez ljubljanskega mesta):
Mihael Dimnik, kmet in načelnik
Kmečke zveze v Jaršah ob Savi št. 6.
3. V sodnih okrajih Radoljica—
Kranjska gora—Tržič: Ivan Piber,
župnik v Gorjah.
4. V sodnih okrajih Kranj—Škofja-
loka: Evgen Jarc, državni poslanec v
Ljubljani.
5. V sodnih okrajih Kamnik—Brdo:
Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku.
6. V sodnih okrajih Vrhnika—Lo-
gatec—Idrija—Cirknica: Anton Kobi,
posestnik in trgovec na Bregu, občina
Preserje.
7. V sodnih okrajih Postojna—Se-
nožeče—Lirska Bistrica—Vipava—Lož:
Dr. Vladislav Pegan, deželni odbornik
v Ljubljani.
8. V sodnih okrajih Litija—Vrhnja
gora—Radeče: Dr. Ivan Zajec, deželni
odbornik v Ljubljani.
9. V sodnih okrajih Krško—Kosta-
njevica—Mokronog—Trebneje: Ivan
Hladnik, župnik in državni poslanec v
Trebšnjem.
10. V sodnih okrajih Kočevje—Ve-
like Lašče—Ribnica—Žužemberk: Fran
Jaklič, državni poslanec v Dobropoljah.
11. V sodnih okrajih Novo mesto—
Črnomelj—Metlika: Alojzij Mihelič,
župan na Lokvici.

Državni zbor.

Dunaj, dne 25. nov.

Davek na žganje.

Danes smo imeli glasovanje. Rusi-
ni niso ob ti priliki nič nagajali; niti
enega poimenskega glasovanja niso
zahtevali; pač pa so se, kakor ponava-
di, tudi to pot v tem izkazali socialni
demokratije. Dvakratno glasovanje po
imenih so predlagali brez vsakega pa-
metnega vzroka.

Zakon je zbornica sprejela v stvar-
nem oziru, kakor ga je odobril odsek,

davek na liter alkohola se zviša za 50
vinarjev. Odklonjena sta bila med dru-
gimi tudi izpreminjevalna predloga
Roškarja, ki je predlagal, naj ostane za
kmečke žganjarne, ki kuhajo iz last-
nega sadja, iz jagod ali tropin žganje,
dosedanji davek, in naj se jim zviša
nezadavčeni kontingent na 112 litrov,
ki se jim na dobro zapiše za druga le-
ta, če ga eno leto ne izrabijo.

Svoj čas je vložil dr. Krek pred-
log, naj se iz davka na žganje nekaj od-
stotkov izloči za posebne namene, in
sicer samo za to, da se s tem denarjem
podpira boj proti alkoholizmu. Njegov
predlog pa se je obravnaval v socialno-
političnem odseku. Sklenilo se je tam,
da spada ta reč v finančni odsek, ki se
je pečal z davkom na žganje. Dr. Ren-
ner je v zmislu tega predloga to-le
predlagal:

Desetina dohodkov iz davka,
povišane za 50 vinarjev, se vloži v
poseben sklad za boj proti alko-
holizmu in za ustanovitev
zavetišč za pijance. Ta sklad
upravlja ministrstvo notranjih reči in
se uporablja po predlogih najvišjega
zdravstvenega sveta.

Zanj smo glasovali člani našega
kluba, socialni demokratje, češki agrar-
ci in Rusini; večina teh, ki so vstali
zanj, je pač vstala le iz opozicije. Ko bi
šlo za res, bi se šele natančno videlo,
kako malo resnih prijateljev ima boj
proti alkoholizmu. Rusija in Švica, ki
obe iz davka na žganje dajeta velike
vsote za podporo tega boja, sta daleč
pred nami.

Umetna je bila resolucija poslan-
ca Bauchingerja, ki zahteva, da se
sme prednostni kontingent podeliti po-
samiim producentom, če so v kartelu,
samo tedaj, če podvržejo določanje cen
vladni kontroli. — Ta resolucija, ki pri-
znava načelo, da se mora dati vladi
pravico nadzirati kartele pri določanju
cen, je bila sprejeta domala soglasno.
Morda se da iz tega sklepati, da bi se
v sedanji zbornici dobila večina za
kartelni zakon.

Kako pojde?

Rusinske obstrukcije se nihče,
kdor razmere pozna, ne boji. Samo »N.
Fr. Presse« je tako neumna, da tega ne
vidi, oziroma tako hudobna, da bi rada
kaj zmešala. Osebna dohodnina ji ne
diši. Zahteva, da naj bi poslanci natan-
čno presodili, če morejo davkeplače-
valci nositi ta novi davek, ki zadene
tiste, ki imajo nad 10.000 K dohodkov
na leto. Mi smo zanje brez strahu. Kdor
ima 10.000 K na leto, ima že kam seči.

Rusinom se je ustreglo, da se je
razdelila podrobna debata v dva oddel-
ka. O prvem se bo jutri končala in mor-
da pridemo že do glasovanja; če pa ne
jutri, pa v četrtek. V petek se prične
debata o drugem delu, ki se bo prihod-
nji teden nadaljevala in dovršila, mor-
da že tudi zakon, ki določa, koliko dobe
posamne dežele. Opozarjamo pri ti pri-
liki, da imata zakon na žganje in oseb-
nodohodninski zakon določbo, da sto-
pita v veljavo le oba skupaj, in le tedaj,
če se obenem sklene zakon, ki določa,
kaj pride na posamne dežele. Danes že
lahko rečemo, da je finančni načrt re-
šen in da s prihodnjim letom dobi
kranjska dežela nad 1.100.000 K več od
države nego doslej. Zelo značilno je,
da si ob tem času drznejo naši liberalci
tako nesramno lagati o deželnem ban-
krotu.

Poleg finančnega načrta se do no-
vega leta rešijo še proračunski provi-
zorij, zakon o kontroli državnih dol-
gov, službena pragmatika za profesor-
je in socialnopolitično važna zakona
o penzijskem zavarovanju
zasebnih uradnikov in zava-
rovanje zoper nezgode ru-
darjev. Drugih reči še misliti ni, da
bi jih zbornica mogla vzeti v pretres.
Bosenske železnice, pa tudi novi vojni
zakon počakajo na pomlad. Januar in
februar, morda tudi nekaj marca so
določeni za deželne zборе.

Proračunski provizorij.

Vlada je zase previdna. Finančni
minister je predložil provizorij, in sicer
za člega pol leta. Obenem pa zahteva,
naj se mu da pravica, da najame po-
sajla 493.960.000 kron. Od tega rabi 125
milijonov, da ž njimi pokrije začasni
dolg, ki ga je napravil finančni mini-
ster Bilinski z zastavnimi listi; dalje
227.129.500 kron za stroške naše
zadnje mobilizacije in utr-
ditve mej, dobrih 105 milijonov za
vojne potrebe in 30 milijonov za želez-
niške investicije.

Slaba politika, slabe gospodarske
razmere in žnjima zvezani novi dolgo-
vi. Te številke zmordre tudi največje
kričaje in jih prepričajo, da po ti poti
ne more država dolgo več iti naprej.
Vedno jasnejše zori zavest da treba ko-
renitih ustavnih izprememb v državi.
Vsako tako razmišljanje pa ima obrnjen
svoj kompas proti jugu. Samo južnim
Slovanom pravična politika nam more
odpreti Balkan in more zaceliti rane,
ki na njih krvavita sedaj naša veleobrt
in trgovina.

šal prijeti branečega se Vresjaka za
roki.

Priskočil je Rogoškin in z izarjeno
roko pričel odpirati sukmano.

Vresjak je hotel zaklicati na po-
moč, a ker ga je držal za grlo, je ko-
maj mogel iztisniti nekaj neizraznih
glasov.

V tem trenutku je prišel po ravno
tisti poti Marček, pogledal in se za-
čudil temu premetavanju, ko je pa spo-
znal Vresjaka, mu je prišlo na misel,
naj premikasti starega, dovolj mu je
ponagajal, in hanko mi odreka...

»A, ti pasji sin,« je kričnil podčast-
nik in udaril kmeta, »denarje boš dal
in še batine boš dobil.«

Sovraštvo do Moskalov, a zlasti še
do sovraženih stražnikov je v Marčku
premagalo nejevoljo na Hankinega
očeta, razgret od maščevanja je skočil
k podčastniku, ki je tolkel s pestjo
Vresjaka, ga pograbil za vrat, pritisnil
in potegnil tako silno, da je podčastnik
prestrašen izpuštil kmeta, se zaopote-
kel, a udarjen od Marčka v bok je
padel, kolikor je bil dolg v jarek, poln
umazane vode in blata.

Vresjak se je oddahnil, spoznal
Marčka in braneč svojo torbo udaril
je silno s pestjo drugega stražnika med
oči, Marček je priložil drugi udarec
in stražnik se je zavalil na blatno pot.

Osebna dohodnina.

Po končanem glasovanju o poviša-
nem davku na žganje je prišla na vrsto
razprava osebna dohodnina, oziroma
davek nanjo.

Pri srečanju za govorniško mesto
ni imel hrvaškoslovenski klub sreče.
Oni hrvaški slovenski poslanci, ki bi
radi govorili o tej zadevi, so bili izžre-
bani tako zadaj, da pač ni upanja, da
bi kateri prišel na vrsto.

Poročevalec dr. Stefan Licht je v
kratkem govoru razložil bistvena dolo-
čila nove postave. Važno v noveni za-
konskem načrtu je to, da se bodo člani
komisije, ki bode razsojevala o napove-
dih za osebno dohodnino, volili za dobo
osmih let. Člani komisije bodo morali
prišesti, da bodo vestno postopali. Ta
davek bodo morali tudi v prihodnje
plačevati, ki bodo imeli dohodkov nad
1200 K. Pri kmetovalcih se bode oziralo
na katastralni donos samo kot sredstvo
za cenitev. Dosedaj je davčna oblast
take kmetovalce, ki niso imeli drugač-
nih dohodkov, kakor iz kmetije, pustila
pri miru, če ni čisti katastralni iznos
znašal vsaj 500 kron. V prihodnje vte-
nejo tudi manjše kmetovalce spraviti
pod ta davek, če bode kak davčen nad-
zornik posebno goreč in bode pri kme-
tovalcih videl samo dohodke ne pa tudi
vpoštevati hotel njegove stroške. Raz-
sodnost in previdnost cenilne komisije
bode pač marsikate a kmetovalca re-
šila tega bremena, če pa ta ne bode
imela zmisla za stroške kmetovalca, se
bode moral ta pričeževati zoper davek,
ki bi se mu krivično odmeril.

Davčna mera ostane do dohodka
10.000 K ista, kakor dosedaj. Pri dohod-
kih čez 10.000 K se bode pa zvišala. Pri
dohodkih do 11.000 K bode davek znašal
265 K, pri dohodkih od 96.000 do 100.000
K pa 4.700 K itd.

Taki obdačenci, ki imajo dohodkov
več kakor 2400 K bodo plačevali za 15%
zvišano osebno dohodnino, če nimajo za
nobeno drugo osebo skrbeti (davek na
samce). Obdačenci, ki skrbijo samo za
eno osebo, plačevali bodo za 10% zvi-
šano osebno dohodnino.

Osebam, ki imajo več otrok, se bode
davek primerno znižal.

Novo določilo je, da se bode smel,
zahtevati vpogled v trgovske in gospo-
darske knjige, če se bode davčni oblasti
zdelo napoved neresnična. Vpogled se
bode pa za zamogel vršiti samo po članu
prizivne komisije. Po zakonu bode po-
skrbljeno, da se ta vpogled v knjige ne
bode v trgovskem oziru proti kakemu
trgovcu ali podjetniku zlorabljal.

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gruščeki, poslove-
nil dr. Leopold Léonard.

(Dalje.)

»Zaklinjam se pri Bogu in pri Ma-
teri Božji Kazanski, ... hej, Maksim
Antonovič,« je zaklical stražniku, »poj-
deva na delo,« in oblekel je uniformo,
opasal sabljo, popravil revolver in lah-
no opotekaje se šel pevajoč kozaško
pesem:

»Denarja na Poljskem je kakor smeti,
voda to vse je od ruskih ljudij...«

Tudi hlad jesenskega večera ju ni
iztreznil, ampak še bolj ju je razburila
nagla izprememba toplote.

Šla sta po blatni poti, se opotekala
in pela z zahropelimi glasovi. Vsi so se
jima od daleč umikali s poti, slednjič
sta zapazila na ovinku kmeta, ki je šel
po stranski stezi.

»Tu je ovčica,« je zaklical podčast-
nik, »treba osiriči,« ter se je naglo obr-
nil h kmetu:

Bil je Frančišek Vresjak, ki je pro-
dal za trideset rubljev junca na sejmu
in se vračal domov.

Tudi on se je hotel izogniti sreča-
nju, toda na tem kraju sta se raztezala
po obeh straneh pota precej visoka plo-
ta, torej je šel naravnost proti stražni-
koma.

»Stoj, Poljak,« je zaklical podčast-
nik in prijel Vresjaka za ramo, »ali veš,
ti pasji sin, kdo sem jaz?«

»Gospod podčastnik deželne stra-
že,« je odgovoril prestrašeno.

»Torej, če veš, živinče, mi posodi
pol rublja... na pošteno besedo, da ti
vrnem.«

»Nimam denarja,« je rekel in zapei
sukmano, kajti v torbi je imel trideset
rubljev.

»Lažeš, pasji sin, ker imaš denar,
saj si dobil na trgu,« in tresel je silno
kmeta.

»Pustita me,« je kričnil Vresjak in
se jima hotel iztrgati, »nimam denarja
in ne dam.«

»Ah, ti huncvet, ti se boš ustavljal,
ti se boš lagal,« ter je s pestjo udaril
kmeta, ta se je pa nagnil, tako da ni
dobil v obraz, ampak za uho.

Kmet je braneč se z obema rokama
sunil podčastnika v prsi. Ta se je opo-
tekel, toda ni izpuštil ramen Vresjako-
vih in je zakričal besno:

»Hej, Rogoškin, pomози mi, preišči
mu žepe,« in izpušivši ramo, pograbil
je kmeta za grlo, z levo roko pa je sku-

Nista čakala, da se eden ali drugi
dvigne s tal, nego sta skočila čez plot
in kolikor sta imela sape, bežala narav-
nost naprej, dokler nista spoznala, da
sta že dovolj daleč od stražnikov.

»Bog ti povrni, Marček,« je izpre-
govoril Vresjak uljudno, »zahotelo se
je psuhatoma mojega denarja... toda
nisem dal in ne dam.«

»Premikastila sta vas pa vseeno,
pasja sinova.«

»Res je, razbil mi je nos in potolkel
glavo, pasji sin ima trdo roko... drugi
tat mi je pa raztrgal sukmano in raz-
paral srajco... toda torbe nisem dal,
dasiravno je vlekel.«

»Kako pa, da jima niste šli s
pota?«

»Presenetila sta me, pasja kri...
ti si jima pa vendar pokazal... nisem
vedel, da si tako močan v roki... Pom-
nila bosta, kaj se pravi napadati
kmete.«

»Veliko krivice jima nisva stori-
la... ha, če bi potolkel tacega konje-
derca, to bi šele bila tolažba.«

»Tiho, fanto, lahko kdo sliši,« in
pogledal je okrog.

»Samo naši, nobeden ne izda,« je
rekel Marček z nasmehom.

Vresjak je začel premišljevat celó
zadevo... Ako pride na dan, da se je
branil stražnikoma, voide pred sodišče,

Pri razpravi je dobil besedo med drugimi tudi krščanski. socialc Diwald, ki je ožigosal postopanje marsikateriga davčnega nadzornika nasproti kmetovalcem, medtem pa ko se je marsikateri kapitalist izognil brez težave višjemu obdavčenju. Izrazil je pričakovanje, da se bode v prihodnje davek pri tistih dobil, ki so dosedaj znali svoje dohodke prikrivati, zato tudi pozdravlja določilo, da bode omogočen vpogled v trgovske knjige.

Rusinski poslanec Folis je govoril večinoma rusinsko in tudi navedel marsikateri slučaj, kako skuša davčna oblast ravno malega kmetovalca ali obrtnika pritegniti temu davku.

Po njegovem govoru se je debata prekinila.

× × ×

Pretekli teden so vložili poslanci hrvaškoslovenskega kluba interpelacijo na justičnega ministra radi postopanja preiskovalnega sodnika v Trebnjem.

Liberalno učiteljsvo in Sikstinska Madona.

Da dokažejo sotrudniki in solastniki Učiteljske tiskarne svojo podivjanost, so ponatisnili vse one glupe pesmi »Dana«, ki so imele za predmet vodiško Johance in njene čudeže. Brošura, katere namen je le prav umazan »kšeft«, je ilustrirana s podobami, kakor niso še izšle izpod tiskarskega stroja, in moramo mi Slovenci biti prvi v tem oziru, in naše liberalno učiteljsvo s svojo tiskarno mora biti duša temu za vse Slovence tako poniževalnemu podjetju.

Pa to naj bo kakor hoče, ako hočejo veljati pred svetom za suroveže in propalice, svobodno jim!

Za začetek prinaša omenjena brošura sliko, ki naj bo nekaka apoteoza vodiških dogodkov in povzročiteljice Johance. In za to sliko se nam gre, ker ta slika je grda in ostudna karikatura Rafaelove sikstinske Madone. Sikstinska Madona! Kdo je ne pozna? Ni treba, da si bil v Draždanah ter zrl v izvirniku to prekrasno delo, ki mu je v galeriji odločena cela soba, da morejo ljubitelji umetnosti nemoteno zreti to prelepo delo velikega Rafaela; reprodukcijo te slike dobiš po celem svetu in povsod.

Kuhn v svoji zgodovini umetnosti opiše sliko takole:

Maria mit ihrem göttlichen Kinde auf den Armen, in einer Glorie von Engelsköpfchen, schreitet auf den Wolken daher. Rechts blickt der hl. Papst Sixtus vertrauensvoll zur Gottesmutter empor, zur Linken schaut die hl. Barbara beglückt und anmutsvoll auf die gläubige Volksmenge hinab, welche man sich vor dem Bilde betend zu denken hat. Unten lehnen zwei Engelchen in seliger Verlorenheit auf die Brüstung der Bildöffnung. Aus dem Christkinde spricht eine fast unheimliche Größe; in Maria sind Hoheit, Milde, Schönheit wunderbar vereinigt.

sedel bo v preiskavi, pretepali ga bodo in kazen mu ne odide. Kdo ve, če Marcelek, ki je jeden nanj radi Hanke, ne pove celega dogodka.

Res, da bi bil tudi Marcelek kaznovan, toda kaj pomeni kazen za mladega človeka, ki ima sveta za tri korake in niti žene, niti otrok. Samo odpocuje se v ječi.

Pridobiti mora za se Marcelka, res, da je to rodbina po očetovi strani malo vredna, saj ga niti ne pozna, toda mati je iz dobrega rodu, od Zelenkovič, a stari Zelenko je bil preden je prišlo nesrečno pravoslavje, bogat človek...

Približala sta se Vresjakovi hiši. Marcelek ni obrnil oči od hiše, da bi vsaj mimogrede zagledal Hanko, starega pa je peklo, da bi hitro odslovil Marcelka in mu dal za trud tudi tri ali štiri dvestice. Toda pomislil je zopet, če bi užaljeni Marcelek ne razglasil... Izpregovoril je torej:

»Potolkel si Marcelek, ta peklenščeka, in to čisto sam, gotovo si utrujen, a domov imaš daleč, vsiopi torej k meni, da se odpociješ...«

Marcelek je ostrmel, verjel ni svojim ušesom, vščipnil se je, če morda ne spi, potem šele je razumel in v tem trenutku je objel starega za kolena, prijel njegovo roko in jo poljubil ognjeno.

Vresjaka je to zmedlo, odtegnil je roko in rekel hladno:

»Samo gost bodeš.«

»Hvala vam tudi za to,« je zaklical radostno, a staremu: »Dovolite, da vas podpiram, kajti strašno počasi greva, kakor polža.«

»Pridrva pravočasno,« je rekel resno.

(Dalje.)

Mit Jesus auf den Händen steigt sie auf den Himmelswolken herab, der Vorhang öffnet sich, die Gottesmutter sieht sich plötzlich der Menschheit gegenüber, welche verwundert zu ihr empor blickt, da erkennt die Gepriesene über allen Frauen ihre eigene Hoheit und Herrlichkeit, ihre Größe und Würde, — erstaunt und verwundert über sich selbst hemmt sie ihren Schritt, eine plötzliche sanfte Röte überfliegt ihr Antlitz, das Auge öffnet sich weit und groß, die zarte Lippe zittert — das alles ist wunderbar geschildert, das hat kein Künstler vorder nachgemacht, das gibt aber auch kein Abbild wieder. Der innere Vortrefflichkeit des Bildes entspricht die vollkommenste Mache, die herrliche Zeichnung, die wirksame pyramidale Anordnung, das harmonische Kolorit.

Tako Kuhn: Malerei I, str. 585 in 586.

In sedaj ti pride slovenski škandalograf in to prekrasno delo karikira, in treba je Učiteljske tiskarne, da to karikaturu tiska in razpeča. Ne bomo kratkovidni: v tej karikaturi se ne gre za apoteozo Johance, gre se za karikaturu Madone! Prvi pogled na ostudno sliko ti to dokaže. Liberalni mazač je pustil na karikaturi zastor, docela je posnel celo gube tega zastora; popolnoma je pustil pri miru ogrinjalo, ki ga nosi sikstinska Madona, in ki je s svojimi konturami in s svojo valovitostjo nekako značilno za sliko. Toda ženski osebi, ki ima na sebi to ogrinjalo, je dala Učiteljska tiskarna v naročje zabodeno tele — Madona pestuje dete Jezusa — mesto papeža Siksta vidiš ljubljanskega knezoškofa, mesto sv. Barbare vodiškega župnika, mesto ljubkih angelcev dvoje Čukcev, mesto papeške tiare škofovsko mitro.

Ali se je Marijina slika že kdaj tako karikirala? Ali se bodo ti ljudje, ki se zbirajo v Učiteljski tiskarni, še upali stopiti pred otroke krščanskih staršev kot vzgojitelji, ali si bodo še upali zapisati, da se kranjsko napredno učiteljsvo »zaveda, da ob najtežavnejših razmerah zvesto izpolnjuje svoje dolžnosti, kakor mu jih predpisuje § 1. državnega šolskega zakona« (»Dejanja govore«, Uč. tisk. 1913, str. 6)?

Volilno gibanje.

Taktika naših nasprotnikov.

Iz Idrije: Tavzes in Gangl bi rada izpodmaknila S. L. S. Hodita pridno okrog in sklicujeta bolj tajne sestanke, pri svojih najzanesljivejših osebah. Tako so se n. pr. v Sp. Idriji zatekli k trgovcu in gostilničarju g. Božičku. **Kakor se poroča, nameravajo zlasti zadnja dva dni lov na volilce. Opozorite na to naše ljudi, da jih morda ne prestepe s tem, da se liberalni agitatorji izdajajo za pristaše S. L. S.!**

Liberalne laži.

Zadnje dni bodo liberalci raznašali zopet razne laži. Nič verjeti! Okolu smlednika raznašajo laž, da je profesor Jarc od kandidature odstopil. Zadnje dni bodo liberalni kandidati take laži raznašali tudi o drugih kandidatih. Kandidatna lista S. L. S. ostane neizpremenjena. Vsi somišljeniki S. L. S. zanj v volilni boj!

Shod S. L. S. Podgradom

V ponedeljek se je vršil volilni shod Podgradom. Predstavil se je v obilnem številu zbranim volilcem g. Mihelčič kot kandidat v splošni kuriji. Pojasnjeval je program S. L. S., govoril o delovanju zadnjega deželnega zbora, omenjal je zlasti, koliko se je storilo za povzdigo živinoreje. Pri tej priliki je omenil tudi bolezen pri kravah in telcah, ki je na Belokranjskem močno razširjena, ter opozoril volilce, da je tudi v tem oziru preskrbel deželni odbor in dovolil podpore za zdravljenje živine. Ker je tudi v našem kraju ta bolezen, vsled česar so že nekateri prodali lepe krave in telce mesarju, je kmete podučil, kam se je treba obrniti, da bodo tudi oni deležni te podpore, kakor se godi na Belokranjskem. — Zanjim je govoril bivši poslanec g. Matjašič. Zavračal je nesramne laži, ki jih je trosil tukaj g. profesor Skrlj glede odstopivših poslancev, češ da so zato odstopili, ker nočejo biti več dalje odgovorni za slabo gospodarstvo S. L. S. v deželi. Povedal je, da je odložil mandat zato, ker mu njegove lastne jamače gospodarske razmere ne dopuščajo več opravljati častno službo deželnega poslanca. Pojasnjeval je, kako dčbro zna gospodariti S. L. S. in je kot dokaz navedel, da ravno vsled dobrega in razumnega gospodarstva ne bo ureba zvišati deselnih doklad. Liberalci pa so slabi gospodarji in če bi oni prišli do besede, bi jih gotovo zvišali. — Z izvajanjem obeh gg. govornikov so

bili vsi navzoči popolnoma zadovoljni. Izrekla se je zahvala g. Matjašiču za njegovo trudaljubno in požrtvovalno delovanje in s soglasnimi živio klici se je potrdila kandidatura obeh kandidatov: g. J. Zure za kmečko kurijo in g. Mihelčič za splošno kurijo.

Shoda S. L. S. v Bohinjski Bistrici.

Iz Bohinjske Bistrice se nam še piše: Ob veliki udeležbi 150 posestnikov je priredil danes v nedeljo volilni shod naš stari prijatelj in bivši župnik g. Piber. Uvodoma je omenil, da se je pri nas izobrazil za poslanca, ko je v svojem desetletnem župnikovanju delal tudi za telesni blagor lepe bistriške občine. Ne pride se nam ponujati, temveč v imenu občanov je ves občinski odbor izrazil željo in prošnjo, da kandidira. Brez sovražnikov seveda tudi tu ni. Po bistriških nekaterih liberalnih gostilnah se mu predbaciva, da je ljudem v škodo posredoval pri odkupu sveta za železnico. To je laž. Ravno nasprotno je res. Na vsej progi od Trsta do Dunaja je železnica po njegovem posredovanju ravno Bohinjem svet najdražje plačevala. Z mirno vestjo pride sem, da da račun. Delal je za vse svoje volilce četrti kurije, za kmeta, železničarja, delavca, od prvega do zadnjega hlapca. Pri vseh kmetijskih vprašanjih je imel pri odsekih poročilo v prid kmetu. Da se je planinarstvo, pašništvo, ta glavni vir Bohinjec, tako zboljšalo, to je njegova zasluga. Na Bistrici so dobili lastno premovanje konj. V veliko korist kmetu je tudi, da mora vsak svoj svet sam zagraditi, to tako važno postavbo je sam izdelal. V jedrnatih besedah je ovrge vse laži, ki se trosijo po liberalnih Ribnikarjevih letakih »Mi sami in samo mi«. Pozivljaj je navzoče, naj se vsak izmed delavcev, železničarjev, kmetov oglasi, ter mu naj v obraz, ne za hrbtom pove, če ni vseh pet let delal v njihov prid. Nikdo se ni več oglašil, temveč navzoči so govorniku glasno pritrdjevali ter s tem pokazali, da jim je prav iz srca govoril. Domači g. župnik se mu zahvali za lepo poročilo, ki nam priča neumorno delo našega poslanca, in smo prepričani, da je storil več kot svojo dolžnost, mi pa storimo vsaj to, kar smo dolžni ter dajmo svoj glas g. Piberu. Z navdušenim »živio« na poslance se je zaključil tako lepi shod.

Zaupnik liberalne stranke Grobota k iz Hrvaškega je na dan našega tako sijajnega shoda aranžiral kmetški volilni shod v pojasnilo deželnega gospodarstva in sicer v gostilni na pošti. Govorili so sklicatelj, Korenčan, Gogala zbranim železniškim socialnim demokratom. V naši občini imamo tri železniške postaje in imamo tako več takih socijev. Izmed kmetov sta to častito družbo počastila dva Cingleta, jeden iz Bistrice, drugi iz Savice, katerih nikjer ne manjka, kjer je pijača, ter sta tako dala pečat kmetškemu shodu. Drugi Bohinjci so prepošteni, drže več nase. Celo gostilničar se jim je umaknil, čutil je pač, da se to ne spodobi c. kr. poštному uradniku. Na shodu se je malo prav po mokraško pozabavljalo, preklinjalo in popivalo, pa so ti mokrači pokazali, da tudi nekaj znajo, pri Bohinjcih pa tako nimajo nobenega ugleda. Bohinjci bomo ostali zvesti poštenu naši Slovenski Ljudski Stranki.

Shod S. L. S. na Mirni.

V nedeljo jutraj se je vršil na Mirni volilni shod S. L. S. Poročal je gosp. župnik o volilni pravici in o varstvu volilne svobode. Vsi mnogoštevilni navzoči volilci so se izjavili za kandidate S. L. S.

Shod S. L. S. v Trnovem na Notranjskem.

V nedeljo se je vršil v Trnovem shod Kmečke zveze, ki se ga je udeležilo nad 300 volilcev. Na shodu se je predstavil kandidat deželni odbornik dr. Pegan, ki je pojasnjeval kmečkim volilcem sedanji volilni boj, zlasti način delovanja takozvanih »neodvisnih kmetov«.

Klavern shod socialnih demokratov v Borjah pri št. Lambertu.

Dne 16. t. m., t. j. v nedeljo proti jutru so plakativno socialni demokratje po nekem hlapcu iz Borja vabili na shod, ki se vrši pri posestniku Francu Pavšek iz Borja št. 4. Mislili so si, da papir vleče. Pa so se zelo motili. Kmetje niso hoteli iti vzlic milim prošnjam agitatorjev in vzlic vabilu na shod, ampak so se raje med seboj pogovarjali, kakor pa da bi poslušali lenogovorečega sodruža Sitarja iz Trbovelj. Pametni kmetje so socialdemokratske modrosti siti, ker dobro vedo, da socialdemokrat ni bil in ne bo niko i prijatelj kmeta. Pomilujemo pa mladega Miletjka, da tudi še sedaj ljubi demokracijo kot posestnik. Ni mo vedeti do kdaj. Je pa nam čisto prav, da saj vemo, ka-

kšne barve je. Mislimo pa da je bil on sam in prireditelj razočarani nad tako mnogobrojno udeležbo, ker je bilo s sklicatelji vred samo 10 možkih in sicer trije volilci iz dotične hiše, štirje nevolilci S. L. S. Poleg so bile še štiri ženske. Može št. Lambertani, rečemo vam, prav ste naredili, ker slišali tako ne bi bili nič novega; kvečjemu kaj starih zabavljic čez »farje«, S. L. S., kaj od Johance, ki so jo posebno liberalci radi gledali. Če sebi dobro hočete in če hočete, da boste kdaj kaj dosegli za št. Lambertsko župnijo, se otrešite popolnoma liberalcev in socialdemokratov! Zato pa kmetje vsi soglasno volite na dan volitve poslance S. L. S. Saj sami lahko vidite, da sedanji deželni odbor daje podpore, kdor kaj de'a in se trudi za zboljšanje kmetijstva! Kdaj ste pa slišali da je dobil pod liberalno komando kakšen kmet za hleve, za svinjake, za male vodovode, gnojnično jamo?! Le S. L. S. ima denar za kmeta.

Liberalni kandidat Taufer

Je sedaj izgubil milost celo pri socialnih demokratih, ki so mu sicer na shodih radi včasih pomagali. Na socialnodemokratskem shodu v št. Lambertu je izpregovoril socialnodemokratski govornik o Tauferju: »Liberalna stranka je postavila kandidata, ki sploh ni vredno, da se imenuje. Sicer pa kdor pozna Tauferja, tudi ve, koliko je vreden.

Iz litijske okolice.

V Litiji je najstrastnejši agitator za liberalnega kandidata Tauferja iz Zagorja, domači sin trgovine pri »Škofu«. Ko smo se ta teden po opravihi mudili v Litiji, je to počel skakalo okrog nas, kakor podrepna muha in zabavljalo čez poslance S. L. S. Kmetje pravijo, da jih s tem ta agitatorček samo od trgovine odganja.

Liberalni shod v Vipavi.

Ja, res čudno. Kako mogočno je včasih odmeval dr. Tavčarjev glas po vipavski dolini. In sedaj?! Nikjer nobenega liberalnega shoda. — Pač! V Vipavi se je vršil zadnji nedeljo. Dr. Tavčar je poslal gospoda Reisnerja, naj šteje glave svojih dragih. In kot učitelj računstva se ni zmotil, ko je naštel 25 poslušalcev iz cele vipavske doline v dvorani za muziko. Kam pa to pride, kam to gre, kam to gre. Seveda so gospodu profesorju verjeli bralci »Slov. Naroda« in »Dana« že stokrat pobite liberalne laži o falitnem gospodarstvu deželnega odbora. Morda je s tem vipavski liberalce v zadrego spravil?! (Govornik ni bil prej poučen.) Če ste pa imeli gospod profesor še kaj vnebovpjijočega glede deželnega gospodarstva na svoji tanki vesti, ki vam ničesar ne očita, ko puščate svojega očeta v bedi, zakaj se niste oglašili v deželnem zboru, ko je bil čas za to? No, dvorana za muziko je vajena tudi na fofv glasove. Naj bi povsod tako gladko in korenito pomedli z liberalci kot v vipavski dolini, pa si bo S. L. S. že radi volilnega boja, da ne nastane zaspanost v stranki, še želela sličnih liberalnih shodičev. Se bojimo, da tudi zdravnik nima nobene žavbe za liberalno rano. G. Ferdo Gaspariju prijateljsko svetujemo, naj živi lepo mirno v penzjonu in se že naprej zahvali bodočemu poslancu dr. Vladislavu Peganu, da tudi zraven njega kandidira.

Cvetke z liberalnega shoda v Žireh.

Odvisni kandidat Majdič razvija gospodarski program S. L. S. Sicer govori zaspano, vendar ne napravi vtisa, da ne zna živine zdraviti. O deželnem gospodarstvu noče govoriti, ker je to volilcem znano iz liberalnih listov. S tem dokaže svojo neodvisnost in da žirovsko politično zrelost pozna manj kot konjske napake. — Sanjavi G a n g l: »Za šole se preveč izdaja. Šola ni za kmeta, je le za meščana. Kmet naj dela in se uči na polju.« Res, velik šolnik — velik prijatelj šole, še večji prijatelj kmeta!

Trebušnik — pospeševatelj Bleda in Bohinja.

Kakor znano, je deželni zbor v zadnjem zasedanju sklenil ustanoviti mesto deželnega živnozdravnika na Bledu, ki je naravno središče živinorejskega okrožja v blejskem kotu in vsled ugodnih železniških zvez najpripravnější sedež živnozdravnika tudi za vse one kraje, ki ne morejo dobiti tako hitro pomoči iz Radovljice, posebno za bohinjske kraje. Kakor pa čujemo od povsem zanesljive strani, Trebušnik z vsilo dela na to, da novi živnozdravnik ne bi imel sedeža na Bledu, temveč na Jesenicah in bombardira oblastva s tozadevnimi vlogami. Ko bo izvoljen, mu priporočamo, da predlaga sedež živnozdravnika kar na svojem domu, da bo tem lažje meščaril z živino. S a r o t o j e n a d i r d a g a ž i n o r e j c i v o l i l c i n e b o d o p o s l a l i v d e ž e l n i z b o r.

Iz Poljanske doline.

S kandidaturola liberalnega »Joška« v Stari Loki liberalni volilci nimajo prav nič upanja na zmago, in čuje se, da je sprejel kandidaturola nekako »za špaso«. Resnica pa bo, da ne bo izvoljen. — Jako dober vtis je napravil zadnji volilni shod na Trati, na katerem sta govorila gospoda kandidata Jarc in Demšar. Na tem shodu se je zasnovo in naprosilo oba kandidata, ki sta obenem tudi državna poslanca, za več potrebnih naprav v dolini. Obljubila sta, da bosta prošnje podpirala. — Žirovski Sokol je v nedeljo, dne 23. novembra priredil veselico s predstavo in plesom v prostorih gostilne pri »Anšku« v Gor. vasi. Ta prireditev je bila nekaka agitacija za volitve. Toda tratarsko ljudstvo je v ogromni večini še tako pošteno, da se sokolske prireditve ni skoro nič udeležilo, kar mu bodi v čast. Skromna udeležba, ples, predstava brez dovoljenja oblasti, pa tudi za prostor jim je šla trda — vse to jih je tako poparilo, da niso imeli poguma z agitacijo nastopiti. Nekemu trgovcu pa bi samo prijateljsko namignili, da se svojim odjemalcem nič kaj ne priporoča s tem, ko v svojih izložbenih oknih izobeša vabila na vsako prireditev žirovskega Sokola.

Kaj pravi o liberalnem kandidatu Škerlju zemljiška knjiga?

V liberalnem časopisu »Slov. Dom« smo brali, da kandidira v deželni zbor Amat Škerlj, posestnik v Gotnivas. Ker mi tega ne poznamo, smo se o tem v zemljiški knjigi prepričali, da tega sploh ni, pač pa poznamo Škerla, c. kr. profesorja, ki se menda sramuje čestnega in lepega naslova in si po krivici prilastuje posest svoje soproge, ki je v istini posestnica na vložkih 2, 178 in 259 kat. obč. Gotnavas. Kmetje bodite previdni in se nitar ne pustite zapeljati po takih farbarih!

Beganje volilcev v kamniškem okraju.

Iz Kamnika poročajo: Nasprotniki v brdskem okraju, posebno volilce v hribih begajo liberalci, s tem, da se voli 1. decembra dr. Krek. 9. decembra pa dekan Lavrenčič. Opozorite na to sleparstvo in pojasnite, da je kandidat splošne skupine 1. decembra dekan Lavrenčič kandidat kmečke skupine dne 9. decembra pa dr. Krek.

Iz krškega okraja.

Poslanec Hladnik ima dva protikandidata: Zupančič in Kožar. Kožarja vodi dr. Dimnik. Hotela sta napraviti shod v Cerkljah, pa sta ostala čisto sama. Zadnjo nedeljo sta bila na Raki in pri Sv. Duhu, kjer sta nemoteno kazala medsebojno odvisnost. V Leskovcu ju je pošteno razkrinkal gospod kaplan. Dne 25. t. m. je bil sejm v Krškem. Dimnik je hotel, da bi občinski redar bobnal na sejmu za njegov shod, kar se mu pa seveda ni ustreglo. Zato je sam po gostilnah nabral do 40 bratcev, tako da se je ta shodek vršil celo uro pozneje v sokolski dvorani. Dimnik goni vedno isto vižo: deželna banka, deželni dvorec, avtomobili, Završnica. Klavni Kožar pa stoka in sam ne ve, kaj hoče. Tudi tu je nastopil leskovski kaplan, razkril »neodvisno« sleparijo, pokazal kmečkega prijatelja Dimnika, ki ne mara posredovati uradov iz ljubezni do kmečkih kronic. Dimnik je bil v silni zadregi in je odšel osramočen, ostali so se pa razšli vsi poparjeni.

Ethin Kristan

fe imel v Idriji in v spodnji Idriji v nedelje shod. Nastopil je v Spodnji Idriji zelo klavno. Nazadnje je celo štel S. L. S. v greh, da je razširila volilno pravico. Zabelil je svoj govor s historijo o Johanci in lovi za testamenti. Zadel je pri tem na prav odločen odpor sicer prav mirnega poslušalstva.

Volilcev v splošni kuriji v Idriji

fe 1292. Naše pristaše opozarjamo, da volimo složno poslancem kandidata S. L. S. ter zapišemo na glasovnico: Anton Kobi, posestnik in trgovec na Bregu, občina Preserje.

Razpad »protiklerikalnega« bloka v Belgiji.

Zadnje dni se je izvršil v Belgiji dogodek velike politične važnosti. Znan »protiklerikalni« blok liberalcev in socialnih demokratov, ki je še skoro 30 let deloval proti katoliškemu režimu, se je razbil. Vzrok temu je šolsko vprašanje, ki je bilo vodilno geslo pri zadnjih političnih volitvah in pri katerih smo zmagali katoličani. Katoličani v Belgiji namreč zahtevajo, naj se poleg komunalnih šol, ki so interkonfesijske, vzdržujejo iz državnih sredstev tudi takozvane »svobodne« katoliške šole, ker mora v zadevi šolstva veljati za vse enaka pravica. Zaradi te

ga, ker bi se takozvanim »svobodnim« šolam ne dajala državna podpora, se ne sme siliti prebivalstvo ki bi ne moglo samo spraviti dovolj denarja za vzdrževanje šole skupaj, da bi pošiljalo proti svoji volji otroke v interkonfesijske šole. V tem vprašanju se stremi po enakem razmerju kot je na Nizozemskem. Katoliški šolski program je postal pri zadnjih volitvah povsod popularen ter je tudi sijajno zmagal proti združenim strankam bloka, ki so takrat nastopile proti »svobodni« šoli. Kot protest proti izidu volitev so socialni demokrati proklamirali znano generalno stavko, seveda z uspehom, ki jih nikakor ni mogel zadovoljiti. Socialno demokratski voditelji so morali uvideti, da širše ljudske mase in celo mnogi njihovih lastnih pristašev ne odobravajo boja proti svob. šoli in da se v tem oziru nagibajo h katoliškemu načelu: »Enaka pravica za vse!« Socialno demokratski pristaši so odkrito izjavili, da se meščanskem liberalizmu, s katerim družijo socialno demokracijo samo »antiklerikalizem«, ne sme žrtvovati ljudstvu tako priljubljene »svobodne« šole. Voditelj belgijskih socialnih demokratov Emil Vandervelde je temu razpoloženju kmalu dal tudi primeren izraz v nekem govoru, ko je poudarjal potrebo ločitve od liberalnega bloka. V nekem drugem govoru v Liege pa je Vandervelde proglasil popolno smrtno obsodbo nad blokom. Blok fakično sedaj tudi več ne obstoja v veliko zadoščenje katoličanom, ki vidijo v razpadu bloka sijajno upravičenost boja za ohranitev katoliške šole. Šolski program z geslom »Enakost za vse« se je izborno izkazal pri volitvah in končno je tudi razbil dolgotrajno prijateljstvo med liberalci in socialnimi demokrati.

Zasedanje delegacij.

RAZPRAVA O ZUNANJEM POLOŽAJU.

Dunaj, dne 25. novembra 1913. Odsek za zunanje zadeve avstrijske delegacije je zboroval danes. Poročevalec marki B a c q u e h e m izjava, da se je iz gesla: »Balkan Balkancem« razvila zahteva po samostojni Albaniji. Omenja enotnost interesov med Ogrsko in Italijo. Konferenca poslanikov v Londonu je vendarle dobro služila evropskemu miru. O bojih med zavezniki sodi, da usoda Bulgarije svari pred politiko, ki ne vpoštevata dejanskega stanja. Mir v Bukarešti dokazuje, kako mogočno je Rumunija napredovala. Kar se nas tiče, Rumunijo v vsakem oziru podpiramo. Glede na ultimatum Avstro-Ogrske Srbiji sodi, da je demarš monarhije služila miru. Z grško-turškim mirom je zopet en oblak izginil z obnebj. Teritorialne pridobitve smo opustili, a Balkan moramo gospodarsko prepojit, kar velja zlasti za Srbijo.

Govor Wolfv.

Wolf, znani Vsenemec, pravi, da je monarhija ob balkanski krizi mnogo izgubila. Ugled in veljavo sta trpela, ker smo vstopili v balkansko krizo popolnoma brez smotrov. Izprememba moči na Balkanu, kjer so mesto trozvezi prijazne Turčije dobile ozemlja slovanske države, more biti vseč le trojnemu sporazumu. Vsed krize na Balkanu smo veliko izdali za mobilizacijo, padli so kurzi naših papirjev. Izjavi, da ne bi mogel glasovati za zaupnico zunanjemu ministru, ako slednji svoje politike bolj ne pojasni.

Vprašanje tržaških regnikov.

Baron Gautsch izproži vprašanje o znanih odlokih tržaškega nameštstva glede na regnikole v službi tržaške občine. Ministrski predsednik grof Stürgkh izjava, da je državna oblast s svojimi odloki 16. avgusta hotela edinole odpraviti protizakonitost, ki je obstojala v Trstu več let, kjer so inozemce zaposljevali v občinski službi, kar je v protislovju z dotičnimi določili državne ustave o splošnih pravicah državljanov. Vlada mora načelno zahtevati, da morajo nastavljeni v občinskih zavodih biti avstrijski državljani. Nasproti tistim nastavljenjem, ki so z odloki tržaškega nameštstva prizadeti, hoče vlada kolikor mogoče dobrohotno postopati. Zmanjšati hoče prizadeto gospodarsko škodo tako, da jim podaljša začasno neomejeno rok za izstop iz službe. Poskrbelo se je tudi, da se v odlokih navedenih 39 uradnikov in slug sprejme v avstrijsko državno zvezo; nekaj jih je itak že sprejetih. Blagohotno se bo postopalo tudi z ostalimi v odlokih navedenimi nastavljenji. S tem je ovržena zelo razširjena razlaga, da je šlo za nasilstvo proti državljanom nam prijateljskega italijanskega kraljevstva, ki so se v Avstriji naselili. Zvezno razmerje kakor tudi vedno večja intimnost med nami in našim zaveznikom na ju-

gu izključujeta vsako sovražno tendenco proti laškim državljanom.

Dr. Kramar o zunanjem položaju.

Dr. K r a m a r graja, ker nima parlament glede na zunanje zadeve nobene moči. Ustanovitev samostojne Albanije je ena največjih napak naše zunanje politike. 400 milijonov smo proč vrgli in za leta težko oškodovali naše gospodarsko življenje, dosegli smo pa le, da se sicer Srbi ne nahajajo v Albaniji, pač pa tam, kjer bi bili radi videli Bulgare. Izgubili smo tudi Rumunijo, zato pa imamo veliko zadoščenje da pripravljamo pridno Albanijo za Italijo in da smo zapleteni v protigrško politiko Italije. Veliko boljši bi bil naš položaj, če bi bili Srbiji severno Albanijo prepustili in prisilili Italijo, da same prevzame prerokanje z Grško. Znati bi bili morali, da zasleduje Nemčija druge koristi kakor mi in da navadno drži s tistim, ki zmaga. Zdi se, da se je bistroumnost naših diplomatov potrošila pri sestavljanju poročil o oskrumbi Prochasko. Mobilizacija z opozrom na odnoljivost veseli trojnega sporazuma ni bila potrebna. Če bi bili Albanijo Srbiji in Grški prepustili, bi naša svoboda na Jadranskem morju ne bila ogrožena, v Srbiji pa bi bili dobili obsežne gospodarske koncesije. Kdo ve, če se ne bo albanski knez raje opiral na Potsdam, kakor pa na Italijo in na Avstrijo? Kot Slovan obžaluje, kar se je med Srbi in Bulgariji zgodilo, a nepravilno bi bilo, enemu ali drugemu krivdo očitati. Kar se je zgodilo, se je zato zgodilo, ker se je samostojna Albanija ustanovila. Govornik se vpraša, če je res, kar trde bulgarski listi, da je naš poslanik grof Tarnovski vplival na to, da se je že sklenjeno Danovo potovanje v Peterburg preprečilo s poveljem prodirati proti Srbom in Grkom. Konča: S protisrbsko politiko in z ustanovitvijo Albanije smo preprečili končno rešitev balkanskega vprašanja, s svojim oboroževanjem smo ogrožali mir Evrope, po nepotrebnem smo se preveč vmešavali v laško-grška-francoska nasprotstva, izgubili smo Rumunijo, razjarili Srbijo in Bulgarije si nismo trajno pridobili.

Grof Berchtold

izjavi, da hoče na razna vprašanja ob koncu razprave odgovoriti. Odgovori pa takoj na dvojce Kramarovih vprašanj. Tarnovski in tudi kak drug diplomat ni čisto nič vplival na Danevevo potovanje v Peterburg. Minister tudi izjavi, da z vestmi o Prochaski ni bilo zunanje ministrstvo v nikaki zvezi.

Dnevne novice.

+ **Jubilej.** Naš presvetli cesar obhaja 18. decembra 1913 izvanredni jubilej. Takrat obhaja 65letnico svojega vladanja. Dne 18. novembra je učakal naš sivolasi cesar 1000 mesecev svojega življenja (83 let in 4 mesece). Zanimivo je, da bo istega dne, ko bo naš cesar doživel 1000 mesecev (t. j. dne 18. decembra 1913), njegov naslednik na prestolu Franc Ferdinand (rojen 18. decembra 1863) praznoval 50letnico svojega življenja.

+ **Kranjski kmet in liberalni kandidat.** Iz kmečkih krogov nam pišejo: Liberalci raznašajo po deželi neke plakate, v katerih se kot »neodvisni« kmetje ponosno trkajo na prsa, češ: »Mi sami in samo mi!« Jaz sem sam neodvisen kmet in se za politiko ne brigam veliko. Star sem že in sem videl delo prejšnjega liberalnega in sedanjega deželnega odbora. Rečem pa to-le: Nobene kmet se ne spominja, da bi bil prejšnji liberalni deželni odbor kdaj skrbel za kmeta in bi se zavzel za povzdigo živinoreje s tem, da bi mu preskrbel dobre pasme pri živinoreji itd. Noben kmet se ne spominja, da bi bil liberalni deželni odbor šel kmetu na roko, da bi si uredil svoje hleve za živino in tako svoj gmetni stan podprl. 3. Noben kmet se ne spominja, da bi bil liberalni deželni odbor dal kakemu kmetu podporo, da bi si bil napravil takozvano »štirno« ali kapnico! Tudi ni skrbel prejšnji liberalni deželni odbor ne za greznice pri hlevih, ne za umeina gonjila, ne za najnovejšo poljedelsko orodje, ampak edina stvar liberalnega deželnega odbora je bila ta, da je kmeta preziral, kjer in kolikor ga je mogel! In to bi liberalci še danes radi storili, da bi bil kmet liberalni hlapec, liberallec pa grof!

+ **Kako c. kr. profesor Milan pl. Šuklje piše.** Inženir Šuklje na ljubljanski obrtni šoli je sinočnjem »Narodu« napisal zopet neki članek. Da bo javnost čisto na jasnem, kako izgleda v glavi g. inženirja, ponatiskujemo samo dva odstavka. Šuklje piše: »Prilikaški v deželnem dvorcu se že zopet zaganjajo v mene. Kako so vendar nerodni! Vedo, da imam itak dela čez

glavo, lahko bi se tedaj veselili, če jih puščam v miru. Pa ne! Jih že zopet zlata žilica srbi, tista zlata žilica, ki se je rodila iz imenitnih, zapeljivih, udobnih blazin deželnih avtomobilov. Ni dolgo tega, kar sem privoščil klerikalnim mandarinom zaslužno lekcijo in bil sem mnenja, da bo vsaj za nekaj časa zalego. Danes jih zadnjič posvarim, naj se ne spuščajo v polemiko s človekom, ki mu niso kos. Nisem ošaben in ne vsiljujem se nikomur, a prišel sem do spoznanja, da so hvaljeni in čislani talenti klerikalne gospode prav piškavi in v svesti sem si, da mi komaj eden izmed njih sega do kolence. Bodite tedaj previdni, oj pritlikavčki! Da vam ne bo treba tarnati in jadicovati, če mi enkrat poide potrpežljivost in če priobčim resnice, ki sem jih doslej zamolčal v pretirani dobrosrčnosti. Kedar mi bo vzrojila kmečka kri in ko udarim s težko belokranjsko pestjo, takrat bo mnogo solza teklo v ljubljanske kanale.« — O dr. Šusteršiču piše sledeče: »Spoštujem gospoda doktorja, v kolikor me v to primorajo državni osnovni zakoni in paragrafi kazenskega prava. Ne imponuje mi pa ne. Naj se mi ne govori o visokih odlikovanjih, o komturnem križu z zvezdo in podobnem. Svočas se je pač menda eden ali drugi čudil, kako da pride gospod doktor do rdečega traku. A odkar se s istim redom ponaša gospod Ludvik Riedl, lastnik zloglasne nočne kavarne dunajske, gospodar kljunačič z nemoralne Koroške ceste, od tedaj se sploh več ne čudim. Nil admirari! Toliko pa vem, če moj glas ne ostane vpijoč v puščavi in če najdem le količkaj opore pri naprednih možeh, potem gospod doktor ne bo več klatil zvezd in kmalu bo konec njegove gloriole, ki meni prav nič ne imponuje.« — Prosimo, to piše c. kr. profesor na obrtni šoli! Če bi to zapisal kak učenec na obrtni šoli, bi vsaj to razumeli, četudi smo prepričani, da bi fant s tako nesramno aroganco prvi dan zletel z zavoda. Ne, tako piše profesor, inženir, vzgojitelj, pedagog! Tak človek ne spada na šolo. In če kdo misli, da je kranjska dežela zato tukaj, da bo plačevala tako prismo, se zelo moti. Ali je gospod Šuklje normalen ali abnormalen? Če je normalen, potem proč z njim z zavoda, ker je taka pisarija zloba. Če je abnormalen, potem pa spada v sanatorij in je samo usmiljenja vreden revež!

+ **Volilcev v velikem posestvu na Kranjskem,** ki voli v deželni zbor dne 22. t. m., je 77.

— **Beg liberalnega agitatorja v Ameriko.** Iz kamniškega obližja. Popihajo je v Ameriko iz vasi Godič nek A. R., strasten liberalen agitator. Toda za seboj je zapustil spomin, vreden liberalnih načel: ociganil je nekaj Kamničanov za 1400 K, češ, da jih rabi nujno za nakup zemljišč. Pa verjemi liberalcu, kdor hočeš!

— **Značilno poročilo orožnika sodišču.** Piše se nam: Mlekarna v St. Lovrencu je napravila pred novim pitališčem vodnjak. Orožništvo v Trebnjem je ovadilo načelnika mlekarne sodniji v Trebnjem, da je pri jami velika nevarnost za otroke, ki hodijo v šolo. — Orožnik je pri sodnijskem zaslišanju izjavil dne 21. t. m., da 29. oktobra ni bilo pred dotičnim vodnjakom nobenega zidu. Vodnjak je oddaljen 15 m od ceste in 4 m globok. Mnogo gospodarjev iz Velikega Vidma, Potoka, Dolge njive in Marčiga dola se je proti njemu izjavilo, kaka nevarnost preti zaradi župnikovega vodnjaka otrokom, ki hodijo v šolo. Obtoženec je izjavil, da bo dokazal, da je bil resnično 29. oktobra zid že narejen. Obravnava se je preložila na 28. t. m. — Zid izjavlja Jožef Grmovšek, zidar in posestnik v St. Lovrencu, da je on začel delati dne 29. septembra zid ob cesti pred imenovanim vodnjakom, ki je 370 m dolg, 50 cm visok, nad cesto 70 cm, debel 20 cm. Na obeh konceh zidu sta dva močna stebra, visoka po 140 m, v sredi pa še močan železni drog tudi 140 m visok. Navpično od tega zidu je zavarovan vodnjak s 30 m dolgim zidom, ki je tudi 50 cm visok. Vodnjak ni 15 m od ceste, ampak 3 m, ni globok 4 m, ampak 325 m. Zid in vse drugo je bilo končano dne 4. oktobra t. l. Zidar nadalje izjavlja, da je dne 27. oktobra razpel čez celi ta zid močno mrežo. 100 prič lahko isto priča, orožnik pa izjavlja pod službeno prisego, da ni bilo 29. oktobra ničesar, samo vodnjak, ki je nevaren za ljudi. Župnik je seveda načelnik mlekarne. Nadalje so izjavili gospodarji iz vasi Veliki Videm, Marčidola in Potoka, da je zlobna laž, da bi kateri izmed njih kdaj govoril o tem s kakim orožnikom. Sami vidijo, da ni bilo nikdar nobene nevarnosti pri vodnjaku zaradi otrok. Prav isto so izjavili vsi gospodarji iz

Dolge njive, le enega ni bilo doma. Župnik je rekel orožniku, naj pove gospodarje, kateri so se pritoževali. Orožnik je molčal. — Enako je bilo z zadevo Ignacija Novak. Pripeljal je mleko v mlekarne. Zapeljal je voz na svet mlekarne in pustil tam konja, da je nesel mleko notri v mlekarne. Orožnik ga je naznanil, da je imel konja brez varstva na cesti. Moral je plačati 10 K. Naj se tudi tukaj varujejo nedolžni ljudje pred takim ravnanjem.

— **Poroče.** Poročila se je v Šmihelu pri Novem mestu gđna. Marija Saje z g. Francetom Morel, orožniškim stražmojstrom v Zalem logu na Gorenjskem. — V St. Petru pri Novem mestu je poročil gospod prošt dr. S. Elbert g. Jos. Bojanca z gđno. Florjančičevo.

— **Temeljni kamen za Merkurjev čem v Zagrebu** so slovesno položili preteklo nedeljo. Zgradba bo pozimi že pod krovom.

— **Nevarna pot v šolo.** Z Laz poročajo: Šolarica Amalija Orel je dne 22. t. m. na potu v šolo padla v Savo. Otroci z Laz se morajo prepeljati čez Savo z brodom v Dolso. Otroka, ki je hčerka obhodnika na progi Alojzija Orla, je otel še pravočasno brodar. Potegnil je še živo iz vode. Otrok je sedaj bolan in ne more v šolo.

Z JUGA.

Srbska demobilizacija. Belgrad, 25. novembra. (Izvirno.) Ukaz za demobilizacijo je pripravljen in se te dni podpiše. Takoj nato se prične z razpuščanjem čet in prevozom iz novih krajev.

Obleka za srbsko armado. Belgrad, 25. novembra. (Izvirno.) Vojno ministrstvo je v Varšavi nabavilo 50.000 garnitur vojaških oblek v vrednosti poldrugega milijona dinarjev. V Varšavo je odpotovala posebna komisija, ki bo obleko prevzela.

Kredit za naknadne vojne rekvizicije. Belgrad, 25. novembra. (Izvirno.) Odobren je kredit do 100.000 dinarjev za izplačilo naknadnih rekvizicij, ki so jih izvršile timoška, šumadijska in moravska divizija.

Vesti o odstopu Ferdinanda. Minister Genadijev se je 24. t. m. preko Belgrada vrnil v Sofijo. V Belgradu se širijo vesti, da je Genadijev nesel s sabo v Sofijo sklep kralja Ferdinanda za abdikacijo in dotične pogoje.

Srbsko-turški mir. Belgrajski diplomatični krogi pričakujejo, da se srbsko-turški mir še tekom tega tedna podpiše.

Češki inženirji v Srbiji. (Izvirno.) 200 čeških in nemških inženirjev je vložilo prošnjo za službo v Srbiji.

Ljubljanske novice.

Iz Veljane izkaznice in glasovnice za deželnozborske volitve iz splošne karije se v Ljubljani že dostavljajo. Raznaša jih pošta kakor priporočena pisma, ki jih smejo izročiti poštni organi le nastojalcem osebno. Razume se, da zelo veliko volilcev ni takrat doma, kadar se raznašajo pisma; ker pa pismonoše ne smejo puščati teh pošiljatev drugim osebam, se morajo taki volilci, ki jih niso dobili, sami potruditi po legitimacije in glasovnice. Do 28. t. m. jih lahko dobe na pošti; potem jih vrne poštni urad deželni vladi. Kdor jih ne vzame do 28. novembra, mora torej sam k vladi. V vsakem slučaju je treba vzeti kakšno legitimacijo, domovnico, delavsko knjižico itd. s seboj. Vsakdo naj se v svojem lastnem interesu pobriga, da dobi pravočasno legitimacijo in glasovnico v roke. Kdor tega ne stori, izgubi svoj glas, razen tega pa je še nevarnost, da pride njegova legitimacija v krive roke in da jo bo kdo zlorabljal za drugo stranko. Najbolje je, če gre vsakdo takoj na pošto. Cenjene čitatelje pozivamo, naj opozore na to tudi druge somišljenike!

Iz Seja Zveze Orlov in Kranjske podzveze Orlov se vrši jutri, v četrtek 27. t. m. točno ob 6. uri zvečer v posvetovalnici Katoliškega tiskovnega društva v Katoliški tiskarni, I. nadstropje. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

Iz Volitve v obrtno sodišče. Pri večrajšnji volitvi v obrtno sodišče so bili izvoljeni: V 1. skupini (veleobrt, oddanih glasov 22) kot prisledniki Teodor Korn (14 glasov), Emil Tönnies (14), Franc Beher (22), za četrtega prislednika se vrši ožja volitev; kot namestnik Fr. Szantner (14), za drugega namestnika se vrši ožja volitev; kot prislednik vzklicnega sodišča Maks Samassa (14). V 2. skupini (mala obrt, oddanih glasov 440) kot prislednika Jos. Rojina (234), Al. Lenček (236), Ivan Zamljen (234), Franc Kušar (236), Jakob Babnik (236); kot namestniki Tomaž Bricelj (236), Andrej Marčan (236), Leop. Bögelj (236); kot prislednik vzklicnega so-

dišča Jos. Puh (235). V 3. skupini (trgovski obrati, oddanih glasov 172) kot prislednik Josip Čiuha (153), Robert Kollmann (152); za tretjega prislednika se vrši ožja volitev; kot namestnika Ign. Kessler (153), Matej Soklič (153); kot prislednik vzklicnega sodišča Ivan Mejač (153). V 4. skupini (višji trgovski nastavljenici, oddanih glasov 14) kot prislednik Franc Bonač (11), kot namestnik Dragotin Hribar (11); kot prislednik vzklicnega sodišča Ant. Steiner (10).

Iz Kanali zbiralniki. Dela v Prulah bodo še letos končana. Za prihodnje leto bodo ostala le še dela od Hradeckega do Sentjakobskega mostu in od Hradeckega do Frančiškanskega mostu na desnem in levem bregu Ljubljane; na levem bregu bo zbiralni tekkel za obrežnim zidom. V Trnovem in Trnovskem pristanu zgradba kanalov zbiralnikov ni projektirana. Načrt sega tedaj le do Gradašnice, kjer je zgradba kanalov — od spodnjega železnega mostu ob levem bregu do kanala na Mirju in odtod do Tržaške ceste (tobačna tovarna) ter skozi novi cestni del — že dovršena. Gori omenjena še ostala dela se izvrše po novem letu.

Iz Razstreljevalna dela v Ljubljani so se radi slabega vremena začasno ustavila. Do večerja so ta dela dospela do bolnišnice in se je odpeljal tudi ves material. Kakih 200 metrov pod šentpeterskim mostom se začnajo ilovnata tla ter bo ondaj konec razstreljevanja.

Iz Ljubljanski Društveni orkester koncertira jutri zvečer v kavarni Krapš (Škofja ulica).

Iz Nezgoda v tovarni. Ob tla je vrgel v Zabkarjevi tovarni vajenca Franceta Jurjevčiča ključarskega vajenca iz Zelene jame njegov sovaženec, pri čemur si je pri padcu zlomil Jurjevčič desno nogo.

Iz Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani podeli štiri jubilejne ustanove v proslavo 60letnega vladanja Nj. Vel. Fran Josipa I. po 20 K. Pravico do teh ustanov imajo onemogli društveni člani ali njih vdove društva. Prošnje je vlagati do 2. decembra t. l. pri predsedniku g. Al. Gjuda, Kongresni trg št. 6.

× × ×

IZPRED LJUBLJANSKEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Čeden socialno-demokratski agitator. Pri zaprtih durih sodne dvorane se je vršila danes kazenska razprava proti 39 let staremu Antonu Piškurju, peku v Ljubljani, ker je z neko še ne 13 let staro deklico učinil kaznjivo dejanje v smislu § 127. k. z., neko drugo deklico iste starosti pa oskrnil. Skušal je tudi obe deklici pridobiti za to, da bi, ko se je stvar zvedela, njemu v prilog ugodno pred sodiščem izpovedali. Piškur je bil v prvih vrstah socialnodemokratske strokovne organizacije v Ljubljani.

VELJKA BITKA PRI JUAREZU V MEHIKI.

Iz El Pasa se dne 25. t. m. poroča: Med zveznimi četami in mehiškimi vstasi se bje splošna bitka pri mestu Juarez. Bitke se udeležuje 10.000 mož. Izgube so na obeh straneh velike.

PRI JUAREZU ZMAGALI VSTAŠI.

Iz El Pasa se poroča: Vstaši so tabarili po hudem, obupnem boju, ki je trajal osem ur. Vstaši so vrgli zvezno vojsko nazaj.

NOTRANJE MINISTRSTVO O VPRAŠANJU REGNIKOLOV.

Notranje ministrstvo je rekurz tržaške občine glede na znane odloke tržaškega namestništva, ki je naročilo, da naj večinoma pri mestni plinarni in vodovodu nastavljeni občinski uslužbenci inozemci pridobijo avstrijsko državljanstvo, če hočejo še ostati v službi, načelno tako rešilo, da se mora to zadevno določilo ustave vpoštevati ne le za osebe, ki izvajajo oblastne funkcije občine, marveč tudi pri tistih osebah, ki so zaposlene v kakem občinskem zavodu ali pri kakem občinskem gospodarskem podjetju. Ministrstvo si pa pridržuje odločitev v vsakem posameznem slučaju po potrebnih poizvedbah in je izjemoma priznalo načelno rešenemu rekurzu odločilni uč-

ne k. Namestništvo v Trstu se je o tem odloku obvestilo s pripombo, da naj prizadetim občinskim uslužbencem, če ni dokazana kaka zapreka, podeli avstrijsko državljanstvo, če za to prosijo. Namestništvo je ministrstvu tudi naročilo, da naj gleda na to, da se v bodoče občinski uslužbenci v zmislu postave nastavlajo.

Zadnje vesti.

ZBORNICA.

Dunaj, 26. novembra. Danes se je vršila debata o I. skupini novele glede zvišanja osebnodohodninskega davka. Vodja finančnega ministrstva baron Engel je priporočal, da se predloga sprejme neodvisno od predlogov posl. Staneka, ki naj se izroče odseku. Nato je govoril dr. Ravnihar pred popolnoma prazno dvorano trem stenografom. Mladočehi so pustili svojega kolego popolnoma samega. Končno sta se ga usmilila poslanec Hrasky in Stark, ki sta ga nekaj minut poslušala, potem pa zbežala. Govornik govori dolgočasno in tako tiho, da se komaj razume, da razpravlja o osebnih dohodnini in vprašanju učiteljskih ter uradniških plač. Nato se je debata zaključila in sta govorila generalna govornika dr. Renner in Meixner. Za tem so prišli na vrsto s stvarnimi popravki Rusini in je prvi govoril Evgen Lewicky. Glasovanje se vrši jutri. Začetkom se je bil poslanec Vrstovšek vložil interpelacijo zaradi nepravilnega predpisovanja osebnodohodninskega davka v nekaterih okrajih južnega Štajerja.

PROTI HOHENBURGERJU.

Dunaj, 26. novembra. V justičnem odseku se je nadaljevala debata o znanim Hohenburgerjevem odloku proti dunajskemu sodniku, ki je utemeljeval neko svojo razsodbo v prid natakarju nasproti častniku z izrazi, kateri justični upravi niso bili všeč. Poslanec Benkovič je pri tej priliki grajal razredno justico v Avstriji, posebno pa strankarsko justico in ostro napadal razum Hohenburgerja tudi Pittreicha. Hohenburger se je hudo razburil in Benkoviču zaklical: To morate dokazati! Benkovič je opozoril na brezštevilne tozadevne interpelacije in govore Slovensko-hrvatskega kluba.

LAŠKI DIJAKI ZOPET KRAVALIRAJO.

Gradec, 26. novembra. Danes se je podala deputacija graških laških akademikov k cesarskemu namestniku in mu izročila spomenico, v kateri zahteva laško univerzo. Dijaki so obenem izjavili, da bodo agitacijo za laško fakulteto na graškem vseučilišču zopet začeli. Namestnik je dijakom priporočal mirno vedenje. Na cesti je prišlo do resnih demonstracij in je policija Lah, ki so hoteli v naskoku skozi vrata grada, vrgla nazaj ter dva dijaka aretirala.

ZAGOVORNIKI VEČJIH IZDATKOV ZA VOJSKO.

Dunaj, 26. novembra. V vojnem odseku avstrijske delegacije je poslanec Grabmayr zagovarjal potrebo zvišanja izdatkov za armado in mornarico in slavil trozvezo kot ohraniteljico evropskega miru.

HRVATSKO VPRAŠANJE.

Budimpešta, 26. novembra. Grof Tisza bo v današnji seji ogrske zbornice naznanil, kako se je uredilo hrvatsko vprašanje.

CAR FERDINAND SE NE ODPOVE PRESTOLU.

Dunaj, 26. novembra. Car Ferdinand izjavlja: Glede na vesti, da se nameravam baje prestolu odpovedati, ne morem razumeti, odkod prihajajo. Te vesti so presenetile bulgarski narod in presenečajo bulgarskega kralja. Kako more kdo misliti, da sem se jaz podal na lov, ko bi mislil na tako resen dogodek? Jaz se, ko svoje reči odpravim, vrnem v Sofijo, ne da bi le za hip mislil, da ondaj kaj v redu. V teku 30 let mojega vladanja se je res večkrat zgodilo, da sem mislil na odpoved, toda sedaj gotovo ne, ko me dežela bolj kakor kdaj prej potrebuje. Jaz niti ne hip ne

verjamem, da obstoja v Bulgariji le ena antidinastična stranka. V volilnem boju padejo pač hude besede, to pa je vse. Bulgari so miren in trezen narod. Bedaste govornice o moji odpovedi ne pohajajo iz Sofije, ampak si jih izmišljujejo izven dežele. Sin Boris mi brzojavlja, da v deželi vlada popoln mir. Jaz hočem le napredka Bulgarije in prav zato me gotovi ljudje sovražijo. Končno izjavlja car, da niti najmanj ne dvomi v prepoved Bulgarije.

Sofija, 26. novembra. Ministrski predsednik Radoslavov izjavlja, da je vest o odpovedi cara Ferdinanda obsojden vredni volilni manevar.

VSE PRIDE NA DAN.

Pariz, 26. novembra. »Matin«, ki je objavil srbskobulgarsko pogodbo od leta 1912, objavlja danes bulgarskogrško pogodbo. Pogodba je bila izpočetka samo defenzivnega značaja in se je šele pozneje spreminila v ofenzivno potom posebne vojaške konvencije. Bulgarija in Grčija sta se obvezali, da v slučaju vojske s Turčijo postavita na bojišče 300.000, oziroma vsaka 120.000 mož. Ako bi se pa Grčija zapela v vojsko s kako drugo državo (Italijo), Bulgarija ni bila obvezana ji dati pomoči, pač pa varovati blagohotno nevtrality.

ALBANSKE ZADEVE.

Dunaj, 26. novembra. Albanska korespondenca poroča, da je Essad paš izjavil, da je s kandidaturom princa Wieda zadovoljen.

ČRNOGORCI V NOVO OZEMLJU.

Belgrad, 26. novembra. Srbske čete so zapustile Djakovico in Plevlje ter ju izročile črnogorskim oblastem.

DRAŽDANSKA SIKSTINSKA MADONNA NI PRISTNA.

Draždane, 26. novembra. Naučni minister Beck je v zbornici izjavil, da so se pojavili dvomi nad pristnostjo Sikstinske Madone, ki se nahaja v draždanski galeriji.

BRILJANTNA TATVINA.

Dunaj, 26. novembra. Danes je trgovec z briljanti Pinheiro iz Amsterdamu tukajšnji policiji javil, da mu je na potu na Dunaj bilo ukradenih za 270.000 K briljantov. Vrš se preiskava in ni izključeno, da je Pinheiro morda policijo nalagal.

POŽAR NA VILJEMOVH POSESTVIH.

Berolin, 26. novembra. V cesarjevem posestvu Radinen je izbruhnil požar, ki je uničil za 60.000 mark krme.

NEUMNA ŠALA.

London, 26. novembra. Nek angleški parnik je v Indskem oceanu dobil radiotelegrafično brzojavko od parnika »Omrah«, češ da je parnik pod vodo in se more le pet minut držati. Izkazalo se je pa, da se je šlo za mistifikacijo.

SAMOUOMOR DVORNEGA SVETNIKA.

Dunaj, 26. novembra. Dvorni svetnik v železniškem ministrstvu Emil Arnold se je zaradi bolehnosti ustrelil.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Praga, 26. novembra. Danes zjutraj ob pol sedmih je zadel blizu Prage tovorni vlak v poštini in je bilo ranjenih 60 oseb, večinoma delavcev in nižjih uradnikov.

Praga, 26. novembra. Pri železniški nesreči blizu Prage je bilo ranjenih 62 oseb, med njimi 38 železniških uslužbencev. Večinoma so vsi lahko ranjeni. Čuvaj premikalnika je izpovedal, da je v momentu hipne zmedenosti premikalnik napačno postavil.

Mnenje gosp. dr. Fr. Hoisela, zdravnika zdravilišča.

Rogaška Slatina.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Drage volje vam potrjujem odlične učine vašega železnatega kina-vina Serravallo, v žlednih boleznih in kakor tudi kot onih pri oslabilih ljudeh in rekonvalescentih. Videl sem posebno pri neki klorotični gospe med zdravljenjem pomoriti vso vsebino emoglobina od 65 na 88 (Sahli) in to s samim zdravljenjem z vinom Serravallo.

Rogaška Slatina.

Dr. Fritz Hoisel.

Ostani vedno zvest dobremu,

ki se je kot tako obneslo. Jedilna mast „Ceres“ je znana pri vseh gospodinjah, ki morajo štediti, kot najbolj izdatna jedilna mast. „Ceres“ namreč ne vsebuje vode kakor druge masti. Jedilna mast „Ceres“ je popolnoma čista in zato mnogo izdatnejša. Pri uporabi se vzame vedno 1/4 jedilne masti „Ceres“ manj nego kake druge.

Književnost.

Lepo življenje in srečna smrt. — Nauki, molitve in pesmi za vse odrasle vernike, zlasti za bratovščino sv. Uršule. — Izdalo vodstvo bratovščine sv. Uršule pri Sv. Jakobu v Ljubljani. — Drugi, pomnoženi natis oskrbel dr. Gr. P. Ljubljana, 1914. V založbi »Katoliške Bukvarne«. Cena molitveniku v trpežni vezavi z rdečo obrezo 1 K 40 v., z zlato obrezo 1 K 80 vin. — »Lepo življenje in srečna smrt« se imenuje ta knjiga, ker hoče pomagati, da bi ljudje lepo živeli in srečno umirali. To je naša najvišja naloga na zemlji. Sam Jezus Kristus je naročil: »Iščite najprej kraljestva«. Moder in srečen je samo tisti, ki to božje naročilo izpolnjuje. Ali ga ti izpolnjuješ? — In če misliš, da se za to trudiš, kako bi mogel dobiti tolažbo, da storiš zadosti? — Pomni dobro: Samo v božjih naredbah je tolažba zanesljiva. Zato poslušaj sveto Cerkev, ki jo je v naše zveličanje postavil božji Sin. Veliko pomoč ti bo dajal za življenje in smrt tudi ta molitvenik; pa ne sam iz sebe, ali s človeško modrostjo, ampak s tem, da uči živeti in moliti s sveto Cerkvijo. Učil se boš predvsem, da boš Jezusu podoben v ljubezni do bližnjega. Jezus, ki je zveličanje neumrljivih ljudi ljubil, želi tudi od tebe, da delaj za druge. Taka ljubezen je zanesljivo znamenje božjih otrok. Ta nauk je sicer najbolj namenjen udom bratovščine sv. Uršule, toda zajet je iz Jezusovega naročila in zato je za vse vernike enako lep in koristen. Vsi ne morejo biti v bratovščini, a vsi morejo hrepeneti po čednosti, ki jo je priporočil Jezus Kristus. Drugo veliko vrednost ima ta molitvenik zato, ker posebno lepo in natančno uči o sv. zakramentih. Če boš te nauke premišljal, se ti bo odprlo neizmerno bogastvo Jezusove ljubezni. S hvaležnostjo se boš oziral, koliko dobroto si prejel v sv. krstu in sv. birni. Veselil se boš svetega obhajila, ki ga boš vedno lahko vredno prejemal. V tolažbo ti bo nauk o sv. pokori, ker te bo rešil marsikaterih mučnih dvomov, in kazal zanesljivo pot do božjega usmiljenja. O sv. mašnikovem posvečenju boš izvedel, kdaj se sme komu v duhovski stan svetovati, kdaj braniti; s primerno molitvijo boš tudi sam Boga prosil za dobre duhovnike. O sv. zakonu najdeš obred poroke; iz njega se boš učil, sv. zakon spoštovati. Pridejan pa je tudi lep nauk o devištvu, da se kateri nauk sam zase ne bo razumeval napačno. Ena največjih koristi tega molitvenika je ta, da se posebe pripravlja na prejem sv. zakramentov za umirajoče. Kadar pride duhovnik deliti svete zakramente na dom, je marsikateri bolnik raztresen že zato, ker mu je vse novo in neznano. Iz te knjige se boš o vsem poučil že poprej, ko boš še zdrav, ali vsaj bolj pri moči. Premišljal boš lepe molitve, ki jih ima sv. Cerkev pri podeljevanju svetega poslednjega olja, in se boš združil z njenimi mislimi. Milost sv. popotnice boš visoko cenil in se boš zanjo pripravljal že davno prej. Videl boš, da ni večje tolažbe na zemlji, kakor z Jezusom biti združen v zadnji uri. Lepi nauki o svetih zakramentih so povsod izpopolnjeni z molitvami, in sicer kjer le mogoče, z molitvami sv. Cerkve. Tako boš v svojem jeziku molil in razumel, kar ti prosi sv. Cerkev. Po sv. zakramentih je še posebno poglavje: Dušna pomoč v bolezni in smrti. Tukaj se boš učil, kaj ti je storiti, kadar oboliš sam, ali kadar moraš skrbeti za drugega bolnika. Neprecenljive vrednosti je, da bolnik svojo bolezen prav sprejme. Ako so bolečine hude, ali ako trpljenje dolgo traja, je bolnik lahko neizrekljiva nesreča. Ako se namreč bolnik obrne proti božji previdnosti, so njegove bolesti nestrpljivo mučne, koristijo pa nič: duša se celo še omadežuje. Če pa bolnik svoje voljo povzdigne do soglasja z voljo božjo, se mu vse bolečine omilijo, včasih tako močno olajšajo, da jih bolnik začne celo ljubiti; vrh tega jih še Bog obilno plačuje. Koliko je torej vreden prijatelj, ki bolnika o božji dobroti prav pouči in ga tako potolaži. In glej, tak prijatelj, učenik in tolažnik je ta molitvenik. Iz svetega pisma zajemlje božji nauk in bolnika z njim vzdigne ter postavi med božje otroke, ki se zavedajo, da niso nesrečni. Če v bolezni sam ne boš mogel brati, ti bo pomagal kdo drugi. Stori pa tudi ti drugim rad, kar boš v bolezni morda sam potreboval. — Gledljivo lepe so molitve za umirajoče, kakor jih molijo v liturgičnem jeziku sv. Cerkve. Prevedene so na slovenski jezik, da jih bodo ljudje ob smrtni postelji svojih dragih molili sami, kadar duhovnika k smrtni postelji ne bodo mogli klicati. Koristile bodo umirajočemu, v spodbudo k lepemu življenju bodo zdravim navzočim. Vzeml si čas in jih katerikoli sam poprej beri in premišluj. Čutil boš, kako

so polne lepote, moči in tolažbe. — Kaj moremo storiti za ljube rajnike, je na kratko razloženo, a našel boš veliko nagibov in boš lahko mnogo storil. Tudi molitve svete Cerkve pri krščanskem pogrebu najdeš v svojem jeziku. Kdo ne bi želel, poznati pogrebne obrede in molitev, ki jih moli sveta Cerkev! Vsaj za pouk in premišljevanje bo slovenski prevod marsikomu ustregel. — Ostalo bogato vsebino, kakoršno imajo tudi drugi molitveniki, glej v »Pregledu« na koncu knjige.

Pelerine

dežne plašče, obleke, zimske suknje, različne žametne, plišaste in suknene vrhnje jopice za ženske v veliki izbiri in zmerni ceni

„Pri Škofu“
Ljubljana,

Pred Škofijo št. 3

Mežarska ulica, zraven šofije.

Priporoča se prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu

Cenik na zahtevo brezplačno. 3429

Manufakturna

= trgovina =

na jako prometnem kraju Ljubljane, ki je zelo dobro vpeljana se proda. Trgovino tudi lahko vodijo ženske moči. — Ponudbe je staviti do 1. decembra t. l. na upravnishvo tega lista pod šifro »907a«. (Znamka za odgovor.) 3526

Hlapec

h kravam, ki zna dobro molziti in dekla h kravam, se sprejme takoj pri oskrbnishvu soneške graščine pošta Studenec-Ig pri Ljubljani. 3599

Ostanke blaga

3055
zadosti velike za kompletno moško obleko, hlače, palto, ženske kostume, plašče, suknj itd.

Izvoz suknja Karl Kasper
Innsbruck 322.

ki so se pri meni v velikih množinah, nab., dajem, da se jih čimprej iznebim, glob. pod ceno!

Zahtevajte
VZORCE ostankov
blaga za moške in ženske obleke poštnine prosto.

Vedno velika zaloga
klobukov
in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

Važen oglas „Slovenske Straže“! — Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatiti le s srečko!

Turška srečka

je v to svrhu prva in najpri-

poročljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 v. narjav, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico. 1939

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra 1913!

1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K.

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, 1. Sprejmejo se marljivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji.

Domača tvrdka

Marija Götzl

Modni salon

Ljubljana

Priporoča svojo veliko, bogato zalogo vsakovrstnih damskih in otroških

:: Zidovska ulica šte. 8.

Popravila se sprejemajo.

KLOBUKOV

ter športnih čepic v najnovejši obliki.

Zunanja naročila obratno. 2312

Žalni klobuki

vedno v zalogi.

Cene brez konkurence.

Izredna prilika

28

= sijajno trgovsko =
eksistenco!

Odda se radi zasebnih razmer, vpeljana monopolu slična trgovina pod ugodnimi pogoji. Obratnega kapitala je treba K 40.000 v gotovini ali v fundiranem denarnem kreditu; dosegljivi letni dobiček do 100% kapitala. Obratovanje lahko, vzorno urejeno, sposobno za trgovca vsake stroke, tudi za družabno vodstvo ali za udeležbo banke.

Reflektanti, kateri razpolagajo najmanj čez omenjeno obratno glavnico, izvolijo naznaniti svoj osebni naslov (navidezni izključeni) takoj najdalje do 1. decembra 1913 na anočno pisarno Rudolf Mosse na Dunaju I. (Wien) pod šifro: „Monopol, ne zamudite 8882“.

3606